

**СТВОРЕННЯ
КООРДИНУЮЧИХ ОРГАНІВ,
ВІДПОВІДАЛЬНИХ ЗА
ПОЛІТИКУ ПРОТИДІЇ
НАСИЛЬСТВУ СТОСОВНО
ЖІНОК: СТАТТЯ 10
СТАМБУЛЬСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ**

**Збірка документів
до Конвенції Ради Європи
щодо запобігання та протидії насильству
стосовно жінок і домашньому насильству**

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

**СТВОРЕННЯ
КООРДИНУЮЧИХ ОРГАНІВ,
ВІДПОВІДАЛЬНИХ ЗА ПОЛІТИКУ ПРОТИДІЇ
НАСИЛЬСТВУ СТОСОВНО ЖІНОК:
СТАТТЯ 10 СТАМБУЛЬСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ**

**Збірка документів
до Конвенції Ради Європи щодо запобігання
та протидії насильству стосовно жінок і
домашньому насильству**

Дослідження, засноване на підготовчому дослідженні
Валентини Андрашек,
міжнародної експертки
з питань насильства стосовно жінок

Погляди, викладені в цьому документі, є відповідальністю його авторів і можуть не співпадати з офіційною політикою Ради Європи.

Дозволяється відтворення уривків (до 500 слів), за винятком комерційних цілей, якщо збережено цілісність тексту, уривок не вирваний з контексту, не надає неповну інформацію та іншим чином не вводить читача в оману щодо характеру, обсягу чи змісту тексту. Текст оригіналу завжди необхідно позначати таким чином: «© Рада Європи, рік публікації». Усі інші запити стосовно відтворення/перекладу всього документа чи його частини надсилати до Департаменту Комунікацій Ради Європи (Страсбург — Cedex F-67075 або publishing@coe.int).

Усю іншу кореспонденцію стосовно цього документа направляти до Відділу з питань гендерної рівності, Генеральна дирекція з питань демократії та людської гідності.

Ця публікація не редагувалася Редакційним відділом Спеціального доповідача для виправлення типографських і граматичних помилок.

Дизайн та макет:
ФОП Ніжинська Юлія Володимирівна

Фото: © Shutterstock

© Рада Європи, травень 2024

Зміст

ПОДЯКА	5
ВСТУП	6
СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 10	8
КЛЮЧОВІ ЕЛЕМЕНТИ СКООРДИНОВАНОЇ РОЗРОБКИ ПОЛІТИКИ ЩОДО НАСИЛЬСТВА СТОСОВНО ЖІНОК	13
Розуміння етапів процесу розробки політики	13
Сприяння розробці гендерно-чутливої та інклюзивної політики	15
ФУНКЦІЇ КООРДИНУЮЧИХ ОРГАНІВ ВІДПОВІДНО ДО СТАТТІ 10	19
Розробка та впровадження комплексної політики боротьби з насильством стосовно жінок	19
Забезпечення моніторингу й оцінки політики у сфері боротьби з насильством стосовно жінок	22
ФУНКЦІОНУВАННЯ КООРДИНУЮЧИХ ОРГАНІВ ВІДПОВІДНО ДО СТАТТІ 10	29
Інституалізація координуючих органів	29
Методи роботи координуючих органів	33
ВИСНОВОК	38
КОНТРОЛЬНИЙ ПЕРЕЛІК ЗАПИТАНЬ	40
Створення спеціалізованих координуючих органів	40
Координування та впровадження заснованої на фактичних даних політики	41
Міжвідомчий підхід до координування та імплементації політики	41
Моніторинг національної політики	42
Оцінка національної політики	43
Координування збору дезагрегованих даних	43
КЛЮЧОВІ РЕСУРСИ	44
Ресурси Ради Європи	44
Ресурси інших міжнародних організацій	45
ПЕРЕЛІК ЛІТЕРАТУРИ	46

Подяка

Це дослідження розроблено в межах проєкту Ради Європи «Припинення насильства стосовно жінок: багатостороння програма за участю різних країн» (2022–2025 роки). Зміст цього дослідження заснований на підготовчій роботі Валентини Андрашек, міжнародної консультантки з питань насильства стосовно жінок. Його доповнено змістовними матеріалами, наданими Сюзанною Павлу, також міжнародною консультанткою з питань насильства стосовно жінок. Опублікована версія цього дослідження була підготовлена Секретаріатом Механізму моніторингу Стамбульської конвенції Ради Європи під керівництвом Валентини Йозенханс, керівниці проєкту.

Вступ

У Конвенції Ради Європи щодо запобігання та протидії насильству стосовно жінок і домашньому насильству ([Стамбульська конвенція](#)) наведено виклад основних вимог щодо всебічного та скоординованого реагування на насильство стосовно жінок та домашнє насильство. Дійсно, для забезпечення ефективного реагування на всі форми насильства, що входять до її сфери застосування, у главі II Стамбульської конвенції міститься вимога до сторін розробляти та здійснювати «комплексну політику», яка є ефективною, всеосяжною, скоординованою та підтримується необхідними відомчими, фінансовими та організаційними структурами. Цей цілісний підхід до протидії насильству стосовно жінок, включно з домашнім насильством, повинен включати багато заходів, які мають вживатися усіма відповідними секторами. Він також повинен забезпечувати механізми співпраці між державними структурами та громадськими організаціями (ГО), зокрема неурядовими організаціями з питань захисту прав жінок (НУО), які працюють у цій галузі. У цій частині стаття 10 Стамбульської конвенції накладає на сторони конкретне зобов'язання призначити або створити один чи декілька офіційних органів, відповідальних за координацію, імплементацію, моніторинг та оцінку заходів щодо запобігання та протидії насильству стосовно жінок та домашньому насильству. Такі органи також мають координувати збір даних, як це зазначено в статті 11 Конвенції, а також аналізувати та поширювати його результати.

15 листопада 2022 року у партнерстві з владою Фінляндії Рада Європи організувала першу нараду координуючих органів, створених відповідно до статті 10 Стамбульської конвенції. Метою цієї наради було об'єднання державних службовців, відповідальних за координацію, імплементацію, моніторинг та оцінку політики протидії насильству стосовно жінок.

Це дало їм змогу отримати знання від своїх колег, у тому числі через презентацію перспективних прикладів для стимулювання змін політики у цій галузі. Ця зустріч сприяла розвитку синергії та обміну знаннями між державними службовцями, давши їм можливість скористатися перевагами Стамбульської конвенції та її механізмів моніторингу.

Мета цього документа – надати інституціям та особам, відповідальним за розробку політики і практикуючим фахівцям рекомендації та перспективні приклади заходів, ужитих для створення таких координуючих органів. У цьому документі, який ґрунтується на даних досліджень, зокрема на звіті про базову оцінку Групи експертів з боротьби з насильством стосовно жінок і домашнім насильством (GREVIO) та інші документи Ради Європи, особлива увага приділяється досягненням та проблемам, з якими стикаються сторони у цій частині. Спершу в ньому докладно описується сфера застосування статті 10 щодо одного або декількох координуючих органів за зобов'язаннями щодо розробки та імплементації комплексної політики. Далі в ньому наводиться огляд різних підходів, в тому числі перспективних практики, прийнятих державами-учасницями Стамбульської конвенції для призначення або створення одного чи декількох офіційних органів, які здійснюють координацію, імплементацію, моніторинг та оцінку заходів щодо запобігання всім формам насильства, охоплених дією Конвенції, та боротьби з ними. Документ завершується контрольним переліком запитань щодо створення координуючих органів відповідно до вимог статті 10, загальними принципами Стамбульської конвенції та висновками GREVIO, а також переліком ключових ресурсів для подальшого використання.

Сфера застосування статті 10

У Стамбульській конвенції міститься низка зобов'язань, які сторони мають виконувати для запобігання всім формам насильства стосовно жінок та боротьби з ними. Сюди входять усі акти насильства за гендерною ознакою, що здійснюються в державній або приватній сфері, які *«призводять або можуть призводити до заподіяння фізичної, сексуальної, психологічної шкоди чи економічного збитку або страждань жінкам»*. Насильство стосовно жінок за гендерною ознакою, яке вважається як причиною, так і наслідком глибоко вкоріненої нерівності між жінками та чоловіками, означає *«насильство, яке спрямоване проти жінки через те, що вона є жінкою, або яке зачіпає жінок непропорційно»*. Серед своїх загальних принципів Конвенція закликає сторони запроваджувати політику, що враховує гендерні аспекти та орієнтована на інтереси постраждалих осіб, яка визнає насильство стосовно жінок і бореться з ним як з порушенням прав людини, так і як з формою дискримінації стосовно жінок.¹ Для впровадження політики, яка враховує гендерні аспекти, сторонам необхідно забезпечувати застосування гендерної концепції² як під час розробки, так і при оцінці заходів, спрямованих на боротьбу з насильством стосовно жінок. Також згідно з главою II Стамбульської конвенції така політика повинна ґрунтуватися на всеосяжному та скоординованому підході й передбачати

1. Конвенція Ради Європи щодо запобігання та протидії насильству стосовно жінок і домашньому насильству (Стамбульська конвенція), Серія договорів Ради Європи № 210, підписана 11 травня 2011 року, статті 3, 6 та 7.
2. Відповідно до пункту 1 статті 6 сторони повинні забезпечити, щоб гендерний ракурс застосовувався не лише під час розробки заходів щодо імплементації Стамбульської конвенції, а й при оцінці їх впливу. Це означає, що оцінка впливу гендерних аспектів повинна проводитися на етапі планування будь-яких заходів, які сторона вживає в межах імплементації цієї Конвенції. До того ж на етапі оцінки сторони повинні визначити, чи існує гендерна різниця у впливі положень.

тісну співпрацю між усіма відповідними секторами уряду та профільними громадськими організаціями.

Комплексна відповідь на насильство стосовно жінок вимагає тісної міжсекторальної співпраці між усіма міністерствами, державними установами та профільними громадськими організаціями які покликані відігравати певну роль у запобіганні такому насильству, захисті та підтримці постраждалих жінок і їхніх дітей, а також у судовому переслідуванні кривдників. Такі комплексні та скоординовані реагування повинні включати, серед іншого, суб'єктів та установи, відповідальні за соціальний захист, охорону здоров'я, судочинство, органи прокуратури, установи виконання покарань, фінансове планування, освітню політику та сектор медіа-сектор. Для забезпечення координації дій відповідних зацікавлених сторін на національному та/чи регіональному рівні стаття 10 Стамбульської Конвенції встановлює обов'язок призначити чи створити один або декілька офіційних органів, відповідальних за координацію, імплементацію, реалізацію, моніторинг та оцінку політики та заходів щодо боротьби з усіма формами насильства стосовно жінок і домашнього насильства. Стаття 10 має на меті забезпечити, щоб державні та неурядові, в тому числі громадські організації не діяли ізольовано, що може призвести до прогалин в імплементації Стамбульської конвенції. Тож сферу застосування статті 10 необхідно розглядати у контексті інших положень глави II Конвенції, яка встановлює ключові стандарти для розробки та реалізації глобального й скоординованого підходу до запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьби з цими явищами.

Стаття 10. Координуючий орган

1. Сторони призначають або засновують один або більше офіційних органів, відповідальних за координацію, виконання, моніторинг та оцінку політики та заходів для запобігання всім формам насильства та для боротьби з усіма формами насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції. Ці органи координують збір даних, як зазначено в статті 11, аналізують і поширюють його результати.

2. Сторони забезпечують, щоб органи, що призначені чи засновані відповідно до цієї статті, отримували інформацію загального характеру про заходи, ужиті згідно з главою VIII.

3. Сторони забезпечують, щоб органи, призначені або засновані відповідно до цієї статті, мали можливість безпосередньо підтримувати зв'язок і зміцнювати відносини з відповідними органами в інших сторонах.

Пунктом 1 статті 10 передбачено обов'язок уповноважити один чи декілька офіційних державних органів на виконання чотирьох конкретних завдань: координація, імплементація, моніторинг і оцінку політики та заходів, спрямованих на запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з ними. У пояснювальній доповіді до Стамбульської конвенції роз'яснюється, що термін «офіційний орган» означає будь-яку організацію чи установу в державному апараті.³ Сторони можуть створювати нові офіційні органи або уповноважувати вже діючі органи, на національному чи регіональному рівнях. Стаття 10 надає сторонам певну свободу дій щодо чисельності їхніх національних координуючих органів, обсягу ресурсів, які мають їм виділятися, а також того, якому органу вони мають бути підзвітні. Втім це положення необхідно розглядати у контексті зобов'язань, що викладені в статті 8 Стамбульської конвенції, щодо виділення належних фінансових та людських ресурсів для відповідної реалізації комплексної політики, заходів та програм запобігання та протидії всім формам насильства, що входять до сфери застосування Конвенції. Обов'язки координуючого органу або органів з імплементації, моніторингу та оцінки політики повинні враховувати розподіл повноважень в країні, що означає, наприклад, що в центральній структурі державного управління може бути призначено кілька органів.

Функції з координації та імплементації відповідного органу або органів спрямовані на забезпечення того, щоб усі заходи, вжиті з метою дотримання положень Конвенції, призводили до узгоджених і скоординованих зусиль усіх секторів державної влади та управління, а також на фактичну імплементацію та реалізацію цих заходів. Їхні завдання з моніторингу передбачають обов'язок документувати, «як і наскільки ефективно»⁴ політика та заходи щодо боротьби з насильством стосовно жінок здійснюються на всіх відповідних рівнях державного управління. У Пояснювальному записці до Стамбульської конвенції пояснюється, що ця моніторингова роль не поширюється на оцінку рівня дотримання Конвенції загалом, оскільки це завдання GREVIO та Комітету сторін.⁵ Зрештою, завдання щодо оцінки передбачає наукову оцінку конкретних заходів для визначення того, чи відповідають вони фактичним потребам постраждалих жінок, а також для виявлення будь-яких непередбачених наслідків. Для цього, відповідно до статті 11 Стамбульської конвенції, потрібні надійні адміністративні та демографічні дезагреговані (згруповані

---

3. Пояснювальна доповідь до Стамбульської конвенції, Серія договорів Ради Європи № 210, підписана 11 травня 2011 року, пункт 70

4. Там само, пункт 71.

5. Там само.

за певними групами та показниками) дані. Тому на координуючі органи покладається завдання з координування збору необхідних даних, аналізу та поширення його результатів. Коли моніторинг та оцінка політики ґрунтуються на надійних та достовірних даних, вони можуть забезпечити коригування та вдосконалення політики, гарантуючи ефективний розподіл ресурсів й отримання бажаних результатів за наслідками заходів.

Створення одного чи декількох координуючих органів має вирішальне значення для прийняття та реалізації комплексних заходів реагування на насильство стосовно жінок, включно з домашнім насильством. Слід також підкреслити, що пункт 1 статті 10 містить вимогу, згідно з якою політика, заходи та збір даних мають охоплювати всі форми насильства у сфері застосування Стамбульської конвенції, до яких належать фізичне насильство, психологічне насильство, сексуальне насильство, включно зі зґвалтуванням, переслідування, каліцтво жіночих геніталій, примусові шлюби, примусова стерилізація, примусові аборти, сексуальні домагання та злочини, вчинені в ім'я так званої честі.

У частинах 2 та 3 статті 10 описується роль координуючих органів в контексті міжнародного співробітництва і те, як мають бути організовані їх функції. Дійсно, згідно з частиною 2 статті 10 координуючі органи можуть отримувати інформацію загального характеру про заходи, які відповідна сторона вжила у сфері міжнародного співробітництва відповідно до глави VIII Конвенції. З міркувань захисту даних це зобов'язання обмежується тим, щоб координуючі органи мають бути проінформовані, загалом і без зазначення окремих випадків, про діяльність з міжнародного співробітництва, включно зі взаємною правовою допомогою в цивільних та кримінальних справах. Знання, отримані в результаті обміну досвідом і практикою між сторонами, мають велику цінність для запобігання та протидії насильству стосовно жінок.

Зрештою, частина 3 статті 10 містить зобов'язує сторони надати координуючим органам можливість встановлювати робочі відносини з їх колегами, в органах, створених в інших країнах сторонах-учасницях Конвенції. Як зазначено у Пояснювальній доповіді до Стамбульської конвенції, метою цього положення є сприяння взаємному збагаченню та гармонізації практики та спільному прогресу в імplementації Конвенції всіма сторонами.

Зазначені зобов'язання, що викладені в статті 10, слід розглядати через призму інших положень, що містяться в главі II Стамбульської конвенції. У цьому аспекті стаття 7 описує загальні принципи щодо ефективної,

всеосяжної та скоординованої політики, яка має координуватися, імплементуватися, контролюватися й оцінюватися одним або декількома координуючими органами. У ній від сторін вимагається забезпечити міжвідомчу співпрацю в питаннях формування політики через ефективне залучення різних урядових установ, інституцій, профільних громадських організацій та національних правозахисних організацій до боротьби з насильством стосовно жінок та домашнім насильством. Такий підхід має бути також міжсекторальним, і передбачати залучення всіх відповідних суб'єктів, таких як правоохоронні органи, установи охорони здоров'я, соціальні служби та система правосуддя, до розробки та реалізації комплексних національних заходів реагування на всі форми насильства, охоплені Конвенцією. У своїй Загальній рекомендації № 1 щодо цифрового виміру насильства стосовно жінок GREVIO роз'яснила, що сторони *«зобов'язані враховувати цифровий вимір насильства стосовно жінок як невід'ємну частину свого комплексного підходу до запобігання такому насильству, захисту та підтримки постраждалих осіб та судового переслідування кривдників»*.⁶ З цією метою GREVIO закликала визнати цифровий вимір насильства стосовно жінок у відповідній національній політиці в межах комплексного реагування, як це вимагається статтею 7 Стамбульської конвенції.⁷

Комплексний підхід до запобігання насильству, захисту та підтримки постраждалих осіб та судового переслідування кривдників повинен включати відповідних профільні громадські організації, зокрема НУО з питань захисту прав жінок, які надають послуги підтримки постраждалим жінкам або провадять інформаційно-роз'яснювальну та адвокаційну діяльність. У зв'язку з цим у статті 9 підкреслюється ключовий внесок НУО та суспільства в цілому у боротьбу з насильством стосовно жінок, водночас вимагаючи від сторін визнання їхньої роботи, використовуючи їхній досвід та залучаючи їх як партнерів до заходів міжвідомчої співпраці та реалізації комплексної державної політики.

---

6. Загальна рекомендація GREVIO № 1 щодо цифрового виміру насильства стосовно жінок, прийнята 20 жовтня 2021 року, пункт 35.

7. Там само, пункт 57.

Ключові елементи скоординованої розробки політики щодо насильства стосовно жінок

Відповідно до статті 10 Стамбульської конвенції офіційні органи мають мати конкретні завдання з координування, імплементації, моніторингу й оцінки заходів боротьби з насильством стосовно жінок і домашнім насильством. Тож у цьому розділі представлені деякі ключові теоретичні концепції та аналітичні інструменти, що стосуються скоординованих процесів розробки політики, які можуть застосовуватися у напрямку запобігання насильству стосовно жінок та боротьби з ним.

Розуміння етапів процесу розробки політики

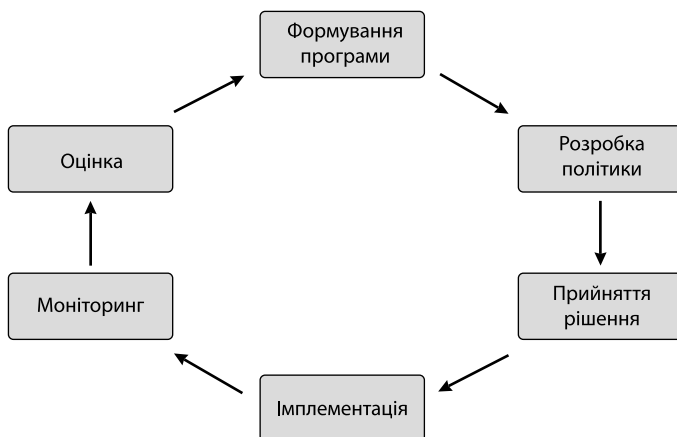
Політичний цикл стосується різних фаз теоретичного процесу розробки політики. Існують різні моделі політичних циклів, які використовуються для планування та аналізу змін у політиці від їх внесення до оцінки.⁸ Грунтуючись на цій наявній літературі та статті 10 Стамбульської конвенції, для розробки та аналізу державної політики, спрямованої на запобігання насильству стосовно жінок та боротьбу з ним, може бути використаний такий політичний цикл:

1. *Формування програми:* розробники політики ідентифікують, формулюють та визначають пріоритети проблем, пов'язаних із боротьбою з насильством стосовно жінок та промоцією гендерної рівності.

---

8. Див., наприклад: Г. Д. Лассвелл (1956). *Процес прийняття рішень: сім категорій функціонального аналізу*. Коледж-парк: Університет Меріленду; Дж. І. Андерсон (1974). *Розробка державної політики*. Нью-Йорк: Голт, Райнгарт та Вінстон; про модель ROAMEF (раціональність, цілі, оцінка, моніторинг, оцінювання та зворотний зв'язок): див. Міністерство фінансів Великої Британії, (2011) *«Зелена книга»: оцінка в центральному уряді*. Лондон: Державна канцелярія.

2. *Розробка політики*: розробники формують потенційні рішення та стратегії боротьби з насильством стосовно жінок. Це вимагає підходу, заснованого на фактичних даних, який включає проведення досліджень, аналіз альтернативних варіантів та розробку пропозицій політики.
3. *Прийняття рішень*: розробники обирають із запропонованих альтернатив той варіант політики, який їм найбільше підходить. Це включає політичні процеси, перемовини та консультації між органами державної влади зацікавленими сторонами та профільними громадськими організаціями для визначення напрямку політики та прийняття рішень щодо розподілу ресурсів та стратегій реалізації.
4. *Імплементация*: розробники втілюють політику в життя, перетворюючи політичні рішення на конкретні дії із розподілом ресурсів, створенням програм і послуг та залучення відповідних зацікавлених сторін (суб'єктів). У фазі імплементации можуть бути задіяні різні рівні уряду, організації громадянського суспільства та інші відповідні суб'єкти, які провадять спільну діяльність.
5. *Моніторинг*: розробники (або особи, відповідальні за розробку політики) здійснюють систематичний збір даних і формують звітність про поточну політику як засіб контролю та ідентифікації прогресу й прогалин в імплементации поставлених політичних цілей.
6. *Оцінювання*: проводиться наукова оцінка ефективності та впливу політики з метою обґрунтування майбутніх змін політики або нових ініціатив. Це може стосуватися незалежної наукової оцінки ефективності майбутньої (*попередня оцінка*), поточної (*середньострокова оцінка*) або завершеної (*заклучна оцінка*) державної політики.

Сприяння розробці гендерно-чутливої та інклюзивної політики

На кожному етапі процесу розробки політики може бути дуже корисною активна співпраця між усіма зацікавленими сторонами, включно з органами державної влади, практикуючими фахівцями та профільними громадськими організаціями. Тут центральну роль у розробці, імплементації, моніторингу та оцінці політики, спрямованої на боротьбу з насильством стосовно жінок за гендерною ознакою та сприяння гендерній рівності, відіграє конструктивна та стійка участь жінок і дівчат у її розробці. Тож процес розробки політики має бути спрямований на те, щоб голос жінок і дівчат був почутий, та на їх представленість і значущу участь, у тому числі на етапах розробки, імплементації та оцінки політики.

Відповідно до статті 6 Стамбульської конвенції сторони *«зобов'язуються включати гендерну перспективу у виконання положень цієї Конвенції та оцінку їхнього впливу, а також заохочувати й ефективно здійснювати політику рівності між жінками та чоловіками й надання жінкам самостійності»*. Оскільки закони, політика та заходи можуть по-різному впливати на умови життя жінок і чоловіків, оцінка цього гендерного впливу є ключовим фактором для визначення відчутних наслідків, які матиме політичне втручання для жінок і чоловіків. У зв'язку з цим оцінка впливу гендерного аспекту має важливе значення для забезпечення того, щоб комплексна політика, спрямована на боротьбу з насильством стосовно жінок і домашнім насильством, була гендерно чутливою й орієнтувалася на інтереси постраждалих осіб.

Оцінка впливу гендерного аспекту

Відповідно до Європейської комісії *«оцінка впливу гендерного аспекту — це процес порівняння й оцінки, відповідно до гендерно значущих критеріїв, поточної ситуації та тенденції з очікуваним розвитком за наслідками впровадження пропонованої політики»*.⁹ Цей аналіз має на меті визначити, чи буде закон, політика або програма підтримувати, збільшувати чи зменшувати поточну гендерну нерівність. Така оцінка включає в себе як оцінку поточної ситуації, так і прогнозований вплив цієї політики, закону або заходів на потреби жінок і дівчат. Вона має проводитися у систематичний, аналітичний спосіб та

9. Європейська комісія. (1998), Керівництво щодо оцінки впливу гендерного аспекту, доступне за посиланням: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/91d046cb-7a57-4092-b5d3-e4fd68097bb2>

добре документуватися, в тому числі через збір дезагрегованих за гендерними критеріями даних.¹⁰ Гендерно-орієнтоване бюджетне планування як додатковий інструмент враховує гендерний вплив під час визначення державних витрат, щоб забезпечити справедливий розподіл ресурсів між жінками та чоловіками.¹¹

Оцінка впливу гендерного аспекту вимагає не лише інформації про гендерні відмінності, але й має бути заснована на розумінні того, як ці відмінності сприяють виникненню нерівності. Зрештою, вона спрямована на те, щоб політика сприяла розширенню прав і можливостей жінок та дівчат. Наприклад, політика у сфері доступного житла є напрямком, у якому компетентні національні або місцеві органи влади можуть проводити оцінку впливу гендерного аспекту. Ця оцінка передбачає гендерний аналіз потреб жінок та чоловіків у житлі, включно з аналізом того, як гендерний характер домашнього насильства та соціально-економічної нерівності може по-різному впливати на їхню незабезпеченість житлом, а також на їхній доступ до діючих соціальних програм або програм забезпечення доступним житлом та їх використання. Тут дослідження підкреслюють, що домашнє насильство та економічна нерівність підвищують вразливість жінок перед безхатністю, з чим органи влади мають боротися, надаючи як короткострокові, так і довгострокові житлові рішення.¹² У цьому контексті оцінка впливу гендерного аспекту житлової політики сприятиме дотриманню статті 20 Стамбульської конвенції, яка вимагає від сторін забезпечити, щоб жінки, які постраждали від насильства, могли мати доступ до послуг, які сприяють їх відновленню, зокрема, за потреби, до послуг юридичного та психологічного консультування, фінансової допомоги, житла, освіти, професійної підготовки та сприяння пошуку роботи. Тут GREVIO схвально відмічає заходи,

---

10. Європейський інститут з питань гендерної рівності. (2017 р.), Оцінка впливу гендерного аспекту: інструментарій гендерного мейнстримінгу, доступно за посиланням: https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/gender-impact-assessment-gender-mainstreaming-toolkit?language_content_entity=en.

11. Рада Європи. (2009 р.). Гендерно-орієнтоване бюджетне планування: практична реалізація. Довідник. Генеральний директорат з прав людини та юридичних справ, Рада Європи.

12. ОЕСР (2023), Комплексна підтримка житлом, фінансовими засобами та допомогою на дитину: задоволення нагальних потреб у процесі підготовки до майбутнього, вільного від насильства, в ОЕСР (ред.): Підтримка для життя, вільного від насильства з боку інтимного партнера: на шляху до кращої інтеграції послуг для постраждалих осіб / осіб, що вижили, видавництво ОЕСР.

вжиті національними або місцевими органами влади для включення постраждалих від домашнього насильства осіб до категорій осіб, які відповідають пріоритетним критеріям доступу до соціального житла, хоча додаткові критерії або низька ефективність цих заходів часто обмежують доступ постраждалих жінок до доступного житла на практиці.¹³

Також центральне місце в розробці політики боротьби з насильством стосовно жінок і сприяння гендерній рівності як найважливішого засобу забезпечення прав і гідності всіх людей посідає правозахисний підхід. Тож у процесах розробки політики необхідно враховувати різноманітний досвід і потреби жінок, в тому числі у випадках, коли вони зазнають ризику інтерсекційної дискримінації.¹⁴ Відповідно до пункту 3 статті 4 Стамбульської конвенції, недискримінаційний підхід до запобігання та боротьби з насильством стосовно жінок відіграє центральну роль, коли розглядається питання про те, як множинні та інтерсекційні підстави для дискримінації, в тому числі, серед іншого, стать, вік, інвалідність, належність до національної чи етнічної меншини, сексуальна орієнтація чи гендерна ідентичність, впливають на конкретний досвід жінок, які стикаються з насильством. Також надважливо розуміти специфічні бар'єри, з якими можуть зіткнутися жінки та дівчата, шукаючи доступ до підтримки, захисту та правосуддя.¹⁵ Застосування інтерсекційного підходу до розробки політики щодо боротьби з насильством стосовно жінок має вирішальне значення для виявлення та врахування того, як фактори та системи влади перетинаються та впливають на те, як певні групи жінок можуть отримувати доступ і користуватися діючими програмами.

---

13. Див., наприклад, звіти GREVIO про базову оцінку Албанії, пункт 91; Австрії, пункт 95; Бельгії, пункт 118; Франції, пункт 145; Італії, пункт 137; Нідерландів, пункт 149; Польщі, пункт 131; Португалії, пункт 127; Сербії, пункт 115.

14. Концепція інтерсекційності пов'язана з тим фактом, що «особи (та групи) страждають від множинної нерівності, яка ґрунтується на різних підставах для відмінності, а не від дискримінації за якоюсь однією ознакою. Тож дискримінацію, нерівність і гендерно-зумовлене насильство не можна розглядати лише в частині однієї категорії відмінностей (наприклад, гендеру), водночас виключаючи інші, такі як раса, клас, вік, інвалідність, сексуальна орієнтація чи гендерна ідентичність, оскільки соціальні категорії перетинаються та переплітаються в численних системах дискримінації, які одночасно впливають на життя окремої людини». Див.: Рада Європи (2022 р.), Забезпечення недискримінаційного вжиття заходів протидії насильству стосовно жінок і домашньому насильству: стаття 4, пункт 3 Стамбульської конвенції; Збірка документів до Конвенції Ради Європи щодо запобігання та протидії насильству стосовно жінок і домашньому насильству, стор. 12–13.

15. Там само.

Тож проведення оцінки впливу гендерного аспекту з використанням інтерсекційного підходу важливе *для розуміння того, чи охоплюють діючі чи заплановані політики (стратегії) певні групи жінок і якщо так, то як саме, щоб адаптувати цю політику до фактичних потреб цих жінок.* Наприклад, застосування підходу, що враховує потреби жінок з інвалідністю, до оцінки впливу гендерного аспекту політики допоможе розглянути, як потреби жінок з інвалідністю в доступності (наприклад, фізична доступність, наявність зрозумілої інформації), а також негативні стереотипи щодо них можуть вплинути на їхній фактичний доступ до послуг (наприклад, притулків, соціальних та медичних послуг) і правосуддя.

Функції координуючих органів відповідно до статті 10

Відповідно до статті 10 Стамбульської конвенції сторони повинні створити офіційні органи, які відповідатимуть за запобігання та протидію усім формам насильства стосовно жінок та домашнього насильства, повноваження яких включатимуть чотири функції: координацію, впровадження, моніторинг та оцінку заходів у цьому напрямку. На основі звітів GREVIO про базову оцінку в цьому розділі докладно описуються різні підходи, які вважаються найбільш придатними для виконання координуючими органами своїх функцій.

Розробка та впровадження комплексної політики боротьби з насильством стосовно жінок

Дві ключові функції координуючих органів полягають у координації та імплементації (реалізації) заходів щодо запобігання та протидії насильству стосовно жінок і домашнього насильства. Як вже зазначалося, ці заходи мають розроблятися та впроваджуватися через ефективні механізми співпраці за участю всіх відповідних суб'єктів і установ у всіх отичних відомствах, щоб забезпечити комплексну відповідь на насильство стосовно жінок і домашнє насильство. У зв'язку з цим наступних підрозділах описуються способи, за допомогою яких координуючі органи можуть ефективніше розробляти та координувати впровадження заснованої на фактичних даних комплексної політики боротьби з насильством стосовно жінок.

Розробка заснованої на фактичних даних політики на основі підходу, що ґрунтується на широкій участі

Хоча статтею 7 Стамбульської конвенції сторонам надається свобода дій щодо заходів, які необхідно вживати для забезпечення координування

міжсекторальної політики у сфері запобігання насильству стосовно жінок і боротьби з ним, прийняття національних планів дій і стратегій описується як дієвий (та інструментальний) спосіб забезпечення розробки загальнодержавної комплексної політики, що ґрунтується на фактичних даних, та участі всіх відповідних зацікавлених сторін.¹⁶ На практиці комплексна політика є результатом консультацій та співпраці між усіма суб'єктами та відомствами, які беруть участь у заходах протидії насильству стосовно жінок, включно з відповідними міністерствами, державними установами та профільними громадськими організаціями. Тут, як уже згадувалося вище, стаття 9 закликає сторони налагодити ефективну співпрацю з профільними громадськими організаціями, що надають послуги підтримки жінок, постраждалих від гендерно-зумовленого (в тому числі – домашнього) насильства, які можуть надати цінну інформацію та зробити вклад, необхідний для розробки обґрунтованої політики в масштабах всієї держави, інформуючи про конкретний досвід і потреби постраждалих. Комплексна політика також повинна ґрунтуватися на фактичних даних, що означає, що її розробка має базуватися на дослідженнях та даних про ситуацію з насильством стосовно жінок і потреби постраждалих, а також жінок, які ризикують зазнати інтерсекційної (міжсекторальної) дискримінації.

У межах своєї процедури базової оцінки GREVIO підкреслювала, що в контексті координації розробки й імплементації політики протидії насильству стосовно жінок та домашньому насильству перспективною практикою, прийнятою більшістю досліджуваних держав, є прийняття національних планів дій (стратегій), процес підготовки яких контролюється координуючими органами. GREVIO також з інтересом зазначила, що декілька держав вжили заходів для розробки всеосяжної, заснованої на фактичних даних політики.¹⁷ У цих країнах були проведені дослідження, які стали основою для розробки й оцінки національних планів дій та стратегій. Наприклад, у Словенії національний координуючий орган, що був створений після ратифікації Стамбульської конвенції, (мається на увазі - міжвідомча група), застосував заснований на фактичних даних підхід до розробки нової політики боротьби з насильством стосовно жінок через оцінку здійснення попередніх заходів, програм і політики.¹⁸ Так само

---

16. Пояснювальна доповідь до Стамбульської конвенції, Серія договорів Ради Європи № 210, підписана 11 травня 2011 року, пункт 65; Рада Європи (2022 р.), «Середньостроковий горизонтальний огляд звітів GREVIO про базову оцінку», пункт 51.

17. Рада Європи (2022 р.), «Середньостроковий горизонтальний огляд звітів GREVIO про базову оцінку», пункт 52.

18. Звіт GREVIO про базову оцінку Словенії, пункт 39.

Грузія прийняла Національний план дій щодо боротьби з насильством стосовно жінок і домашнім насильством та захисту постраждалих на період 2018–2020 років, який був розроблений після консультацій з дотичними установами.¹⁹ У консультаціях брали участь координатори з гендерних питань з відповідних міністерств і неурядових організацій. Особливе значення має розробка й імплементація національного плану дій, який координує Міжвідомча комісія з питань гендерної рівності, насильства стосовно жінок і домашнього насильства, офіційний координуючий орган, призначений Грузією для імплементації Стамбульської конвенції.²⁰ GREVIO високо оцінила заснований на фактичних даних політичний підхід Грузії, зокрема зусилля органів влади щодо використання оцінки існуючих проблем та наявних заходів як основи для розробки та вдосконалення свого національного плану дій.²¹

Проте GREVIO виявила таке загальне обмеження, що у більшості країн національні плани дій або стратегії не охоплюють усі форми насильства стосовно жінок, а переважно зосереджуються на домашньому насильстві, з яким у деяких країнах досі працюють, застосовуючи гендерно-нейтральний підхід.²² Так само з дослідженнями, проведеними профільними громадськими організаціями, які показали, що більшість національних розроблених державами планів дій не визнають і не враховують гендерний характер насильства з боку інтимних партнерів та насильства стосовно жінок.²³

Координація впровадження комплексних політик у всіх секторах

Відповідно до статті 10 Стамбульської конвенції завдання органів з координації та імплементації мають вирішальне значення для забезпечення фактичної реалізації заходів запобігання насильству стосовно жінок і боротьби з цими явищами. Тут GREVIO схвально відмічала Іспанію за її високофункціональні координуючі органи, які включають,

---

19. Звіт GREVIO про базову оцінку Грузії, пункт 35.

20. Там само, пункт 60.

21. Там само, пункт 35.

22. Рада Європи (2022 р.), «Середньостроковий горизонтальний огляд звітів GREVIO про базову оцінку», пункт 57.

23. Європейське жіноче лобі (2020 р.), «На шляху до Європи, вільної від насильства чоловіків стосовно жінок та дівчат: рекомендації Європейського жіночого лобі щодо припинення насильства стосовно жінок та дівчат у Європі раз і назавжди», доступно за посиланням: <https://womenlobby.org/Towards-a-Europe-Free-from-Male-Violence-Against-Women-and-Girls-Marking-10>.

з одного боку, урядову делегацію з питань гендерно-зумовленого насильства, яка відповідає за координування й імплементацію політики, а з іншого боку — Державну Обсерваторію з питань боротьби з насильством стосовно жінок, відповідальну за моніторинг та оцінку політики.²⁴ У межах своїх повноважень щодо координації й імплементації національної політики та заходів урядова делегація з питань гендерно-зумовленого насильства проводить профілактичні та інформаційні кампанії, сприяє співпраці між відповідними службами, регіональними органами влади й організаціями громадянського суспільства, готує та розповсюджує дослідження, а також здійснює збір, аналіз та публікацію даних про насильство стосовно жінок.²⁵

Можна зазначити інший перспективний приклад, а саме Швейцарії, яка призначила «департамент з питань боротьби з насильством» Федерального управління з питань гендерної рівності (FOGE), який безпосередньо підпорядковується Федеральному радникові з внутрішніх справ, як орган, відповідальний за імплементацію Стамбульської конвенції на національному рівні, спільно з іншими зацікавленими сторонами на федеральному й окружному (кантональному) рівнях.²⁶ У 2018 році FOGE розробило концептуальну основу для імплементації Стамбульської конвенції, розподіливши завдання між різними рівнями державного управління. GREVIO схвально відмітила провідну роль, яку FOGE відіграє у просуванні та координації імплементації Стамбульської конвенції на всіх рівнях державного управління, а також у розробці досліджень насильства стосовно жінок, хоча його мандат зосереджений переважно на домашньому насильстві.

Забезпечення моніторингу й оцінки політики у сфері боротьби з насильством стосовно жінок

У Пояснювальній доповіді до Стамбульської конвенції та в матеріалах GREVIO підкреслюється важливість наявності національних органів, які виконують функції моніторингу й оцінки національної політики та заходів протидії насильству стосовно жінок. З одного боку, функція моніторингу передбачає регулярне документування того, як і наскільки ефективно здійснюється політика. З іншого боку, завдання з оцінки мають базуватися на незалежній та науковій оцінці, що заснована на зборі достовірних даних про відповідні заходи. Проводячи свої базові оцінювання,

---

24. Звіт GREVIO про базову оцінку Іспанії, пункти 49 та 51.

25. Звіт GREVIO про базову оцінку Іспанії, пункт 59.

26. Звіт GREVIO про базову оцінку Швейцарії, пункт 48.

GREVIO з'ясувала, що система, в якій існують тісні відомчі зв'язки між, з одного боку, органами, які реалізують заходи та несуть за них політичну відповідальність, а з іншого боку, органами, які, як передбачається, оцінюють ефективність цих заходів, може не забезпечувати необхідну об'єктивність для аналізу й незалежного оцінювання політики, яка проводиться, та вжитих заходів.²⁷ Тому GREVIO наголосила на необхідності забезпечення того, щоб оцінка політики протидії насильству стосовно жінок була доручена установі чи організаціям, які можуть виконувати своє завдання незалежно. Беручи до уваги свободу дій, надану сторонам для прийняття рішення щодо способу забезпечення такої незалежної оцінки, GREVIO відзначила додаткову цінність покладання функції оцінки на установу, окрему від тієї, яка відповідає за координування політики протидії насильству стосовно жінок.²⁸ Як альтернативу GREVIO зазначила можливість для координуючого органу замовляти зовнішню оцінку у незалежної організації.²⁹

Забезпечення регулярної незалежної оцінки політики

Сторони застосовують різні підходи для забезпечення незалежної оцінки політики у сфері протидії насильству стосовно жінок. У більшості проаналізованих GREVIO країн функція оцінки була визнана як відсутня чи недостатня. Інша поширена прогалина пов'язана з тим фактом, що в більшості розглянутих сторін один і той самий орган відповідає як за координацію впровадження політики протидії насильству стосовно жінок, так і за її оцінку, що становить перешкоду для забезпечення процесу незалежної оцінки цієї політики. Проте, згідно з висновками GREVIO щодо важливості забезпечення незалежної оцінки національної політики у сфері запобігання та боротьби з насильством стосовно жінок, деякі країни доручили функцію оцінки незалежному органу. Наприклад, у Франції GREVIO зацікавлено відмітила створення Вищої ради з питань рівності як незалежного органу, відповідального за оцінку політики та заходів боротьби з насильством стосовно жінок. До складу Вищої ради з питань рівності увійшли представники як державного сектора, так і представники громадськості, що дає їй змогу проводити глобальну та незалежну оцінку правової бази та різних заходів, що містяться в міжвідомчих планах боротьби з насильством стосовно жінок.³⁰

---

27. Там само.

28. Див., наприклад, звіти GREVIO про базову оцінку Бельгії, пункт 42; Північної Македонії, пункт 59; Сербії, пункт 42.

29. Див., наприклад, звіт GREVIO про базову оцінку Хорватії, пункт 48.

30. Звіт GREVIO про базову оцінку Франції, пункт 59.

Також у Висновку Комітету сторін Стамбульської конвенції було зазначено, що з 2022 року у Фінляндії уповноваженому з питань недопущення дискримінації доручено здійснювати моніторинг та оцінку політики у сфері боротьби з насильством стосовно жінок та домашнім насильством, а також імплементувати національне законодавство та міжнародні зобов'язання у цьому напрямку.³¹ Тож на це відомство покладено завдання моніторингу та оцінки заходів, що вживаються для імплементції Стамбульської конвенції. За даними національних органів влади мандат уповноваженого з питань недопущення дискримінації охоплює всі форми насильства стосовно жінок і домашнього насильства та стосується інтерсекційної дискримінації, з якою стикаються деякі групи жінок, що постраждали від насильства, включно з жінками з-поміж меншин та жінки з інвалідністю.³²

В Італії GREVIO схвально відмітила рішення покласти функції моніторингу та оцінки Національного плану дій щодо боротьби з насильством стосовно жінок на незалежний орган — Національну раду з питань досліджень.³³ Якщо конкретніше, органи влади Італії доручили Національній раді з питань досліджень запропонувати набір критеріїв, які дають змогу провести заключну оцінку досягнень і результатів, отриманих за Національним планом дій, строк дії якого закінчився у 2017 році.³⁴ Водночас Національній раді з питань досліджень було доручено визначити чіткі показники для розробки наступного національного плану дій та забезпечити можливість ретельного аналізу його ефективності та впливу.

Огляд Іспанії

В Іспанії згідно з Конституційним законом 2004/01 про комплексні заходи захисту від гендерно-зумовленого насильства координуючим органом, відповідальним за незалежну оцінку заходів боротьби з насильством стосовно жінок є Державна обсерваторія з питань протидії насильству стосовно жінок.³⁵ Цей орган є незалежним від органу, який координує цю політику, урядової делегації з

---

31. Висновки щодо виконання рекомендацій для Фінляндії, прийняті Комітетом сторін Стамбульської конвенції.

32. Відповідь Фінляндії на форму звітності про виконання рекомендації Комітету сторін, прийнятої 30 січня 2020 року, стор. 10.

33. Звіт GREVIO про базову оцінку Італії, пункт 64.

34. Там само.

35. Звіт GREVIO про базову оцінку Іспанії, пункт 49.

питань боротьби з гендерно-зумовленим насильством. Державна обсерваторія з питань протидії насильству стосовно жінок складається з державних службовців національного, регіонального та місцевого рівнів, а також членів громадських організацій. Основними функціями цього органу є забезпечення збору погоджених даних, а також оцінка політики та заходів боротьби з насильством стосовно жінок і домашнім насильством. Також цей орган відповідає за підготовку звітів, досліджень і пропозицій щодо заходів боротьби з насильством стосовно жінок і домашнім насильством.³⁶ Наприклад, Державна обсерваторія з питань протидії насильству стосовно жінок публікує щорічний статистичний звіт іспанською, французькою та англійською мовами, у якому зібрані дані про кількість жінок, убитих їх інтимними партнерами, зареєстровані випадки сексуального насильства стосовно жінок, кількість повідомлень про гендерно-зумовлене насильство стосовно жінок до поліції та на національну телефонну лінію допомоги та кількість постраждалих жінок, які звернулися за загальною та спеціалізованою підтримкою.³⁷

Координування збору дезагрегованих даних за відповідними секторами державної влади

У статті 11 Стамбульської конвенції встановлено зобов'язання сторін систематично збирати дезагреговані статистичні дані через регулярні проміжки часу про всі форми насильства, що підпадають під сферу застосування цієї Конвенції, що є важливою передумовою для розробки ефективної політики в цьому напрямку. Відповідно до статті 10 процес збору даних, який мають контролювати координуючі органи, включає як адміністративні дані, так і дослідження щодо населення з питань насильства стосовно жінок і домашнього насильства.³⁸ Відповідні дані включають статистику, яка збиралася через регулярні проміжки часу відповідними державними органами, такими як правоохоронні органи, служби соціального забезпечення, органи охорони здоров'я, судові органи та органи спеціалізованих послуг для постраждалих осіб. Хоча сторони мають певну свободу дій щодо категорій даних, які вони

---

36. Там само, пункт 49.

37. Уряд Іспанії (2022 р.) XIII Щорічний звіт Державної обсерваторії з питань протидії насильству стосовно жінок, стислий огляд, 2022 р., доступний за посиланням: <https://violenciagenero.igualdad.gob.es>.

38. Пояснювальна доповідь до Стамбульської конвенції, Серія договорів Ради Європи № 210, підписана 11 травня 2011 року, пункт 71.

використовуватимуть, у Пояснювальній доповіді до Стамбульської конвенції підкреслюється, що необхідно збирати дані, дезагREGOVANІ за статтю, віком, видом (формою) насильства, взаєминами між кривдником і постраждалою особою, географічним положенням, а також іншими факторами, такими як інвалідність.³⁹ Збір даних, дезагREGOVANИХ за статтю, має вирішальне значення через гендерний характер насильства стосовно жінок. Дійсно, дані, дезагREGOVANІ за статтю, можуть показати відмінності в поширеності такого насильства та в тому, як державні установи реагують на нього, що може прокласти шлях до розробки гендерно-орієнтованої політики, яка враховує відмінності між жінками та чоловіками, а також великий насильства стосовно жінок за гендерною ознакою» на жінок та дівчат. Також важливо, щоб зібрана інформація була широкодоступною для суспільства.⁴⁰

Відповідно до статті 11 Стамбульської конвенції в процесі збору, зберігання та опрацювання даних сторони також мають дотримуватися стандартів захисту даних, передбачених Конвенцією Ради Європи про захист фізичних осіб у контексті автоматичного опрацювання персональних даних (ETS № 108), щоб забезпечити конфіденційність і недоторканність приватного життя постраждалих осіб, кривдників та інших залучених осіб.⁴¹

На координуючі органи, створені відповідно до статті 10, також покладено завдання з координації збору, аналізу та поширення необхідних даних.⁴² Як наголошується в Пояснювальній доповіді до Стамбульської конвенції, розробники вирішили залишити за сторонами рішення про те, як забезпечити координацію, аналіз і поширення даних цими органами, але як приклад було зазначено, що деякі держави-члени Ради Європи створили обсерваторії з питань насильства стосовно жінок, які вже збирають широкий спектр даних.⁴³ Наприклад, у Німеччині GREVIO схвально відмітила той факт, що з листопада 2022 року федеральний уряд доручив Центру з інформування про гендерно-зумовлене насильство, який входить до складу Німецького інституту з прав людини, проводити регулярні та незалежні національні доповіді про імплементацію Стамбульської конвенції.⁴⁴ Центру з інформування

---

39. Там само, пункт 76.

40. Конвенція Ради Європи щодо запобігання та протидії насильству стосовно жінок і домашньому насильству (Стамбульська конвенція), стаття 11, пункт 4.

41. Пояснювальна доповідь до Стамбульської конвенції, Серія договорів Ради Європи № 210, пункт 80.

42. Там само, пункт 71.

43. Там само, пункт 71.

44. Звіт GREVIO про базову оцінку Німеччини, пункт 48.

про гендерно-зумовлене насильство доручено збирати всеохопні, міжсекторальні та надійні дані про гендерно-зумовлене насильство стосовно жінок і домашнє насильство по всій країні. У жовтні 2023 року він опублікував свій перший звіт, який зібрав вичерпні дані з усіх рівнів та секторів державного управління, а також громадянського суспільства.⁴⁵ Центр з інформування про гендерно-зумовлене насильство також розробляє рекомендації для державних установ щодо поліпшення збору даних і розробки ефективних заходів протидії гендерно-зумовленому насильству.

Огляд Франції

У Франції GREVIO схвально відмітила призначення Міжвідомчої місії з питань захисту жінок від насильства та боротьби з торгівлею людьми (MIPROF) як національної обсерваторії з питань насильства стосовно жінок.⁴⁶ Цьому органу, що був створений у 2013 році та перебуває під адміністративним наглядом Державного секретаріату з питань рівності між жінками та чоловіками та боротьби з дискримінацією, доручено координувати збір, аналіз та розповсюдження даних. MIPROF відповідає за керівництво робочою групою з питань статистики насильства стосовно жінок, яка об'єднує міністерські статистичні служби та науково-дослідні інститути. Дані, зібрані цими міністерствами, узагальнюються в єдиній щорічній публікації під назвою «Лист від національної обсерваторії з питань насильства стосовно жінок».⁴⁷ GREVIO зацікавлено відмітила підтримку, яку надала очолена MIPROF робоча група різним міністерствам, що мало результатом методологічне поліпшення процесу збору даних. GREVIO також задоволено відмітила створення територіальних обсерваторій, таких як Регіональна обсерваторія з питань насильства стосовно жінок у Паризькому регіоні (Центр імені Юбертіни Оклер), які допомагають поліпшувати збір даних і проводити дослідження щодо насильства стосовно жінок на місцевому рівні.⁴⁸

45. Див. *Berichterstattungsstelle geschlechtsspezifische Gewalt (2023) Bericht über die Datenlage zu geschlechtsspezifischer Gewalt gegen Frauen und häuslicher Gewalt in Deutschland*, Німецький інститут з прав людини (DIMR), доступно за посиланням: www.institut-fuer-menschen-rechte.de/.

46. Звіт GREVIO про базову оцінку Франції, пункти 60–63.

47. Див. Міжвідомча місія з питань захисту жінок від насильства та боротьби з торгівлею людьми (MIPROF), «Лист від національної обсерваторії з питань насильства стосовно жінок», доступно за посиланням: <https://arretonslesviolences.gouv.fr/>

48. Звіт GREVIO про базову оцінку Франції, пункти 60–63.

Огляд Румунії

Щодо скоординованого збору даних, у своєму звіті про базову оцінку Румунії GREVIO з цікавістю зазначила, що Національний інститут статистики та Національне агентство з питань забезпечення рівних можливостей для жінок і чоловіків уклали протокол про співпрацю, результатом чого стало створення робочої групи для виконання положень статті 11 Стамбульської конвенції. Робоча група отримала два головні завдання. З одного боку, вона відповідає за впровадження інформаційної системи з питань домашнього насильства та за проведення опитувань щодо домашнього насильства за гендерними ознаками на період 2022–2023 років. З іншого боку, вона відповідає за міжвідомчу співпрацю в частині збору статистичних даних, необхідних для виконання національних процедур моніторингу та звітності відповідно до міжнародних стандартів, зокрема згідно зі Стамбульською конвенцією.⁴⁹

---

49. Звіт GREVIO про базову оцінку Румунії, пункт 78.

Функціонування координуючих органів відповідно до статті 10

Для ефективного виконання своїх функцій з координації, імплементації, моніторингу й оцінки координуючі органи мають бути повністю інституалізовані, мати, чіткий мандат, у якому докладно описана їхня роль, і мати у своєму розпорядженні достатні людські та фінансові ресурси. До того ж, чіткі методи роботи є важливим інструментом для підтримки оперативного функціонування цих координуючих органів, включаючи співпрацю з усіма секторами уряду, громадськими організаціями та суспільством в цілому, а також забезпечення того, щоб політика та заходи протидії насильству стосовно жінок ґрунтувалися на гендерно-чутливому, орієнтованому на постраждалих та інтерсекційному підході.

Інституалізація координуючих органів

Відповідно до статті 10 Стамбульської конвенції координуючі органи повинні бути офіційними органами уряду, новими чи уже діючими державними установами. GREVIO підкреслювала, що важливо покладати обов'язки координуючих органів на структури, які наділені чіткими мандатами, повноваженнями та компетенцією для забезпечення сталого розвитку політики. Ці органи повинні відповідати адміністративній структурі країни, себто у федеративних державах можна призначати більше одного органу. До того ж такі органи можуть також створюватися як на місцевому, так і на регіональному рівнях. GREVIO також підкреслювала, що цим координуючим органам мають бути виділені достатні людські та фінансові ресурси, щоб вони могли ефективно та надійно виконувати свої повноваження.⁵⁰ Координуючі органи також мають діяти на основі чіткого

---

50. Рада Європи (2022 р.), «Середньостроковий горизонтальний огляд звітів GREVIO про базову оцінку», пункт 96.

мандату, який поширюється на всі форми насильства стосовно жінок та домашнього насильства, як це визначено в Стамбульській конвенції. Зважаючи на політичні зміни та плинність кадрів у державних установах та відомствах, важливо акумулювати (накопичувати/створювати інституційну пам'ять) та застосовувати знання про насильство стосовно жінок у межах координаційних органів, а також забезпечувати передачу досвіду новим і майбутнім працівникам або представникам органів та розповсюдження серед інших установ і громадськості.

Виділення координуючим органам достатніх ресурсів

У статті 8 Стамбульської конвенції зазначається, що на всі заходи, спрямовані на виконання її положень, мають виділятися відповідні фінансові та інші ресурси. Це включає виділення відповідних ресурсів для функціонування координуючих органів та здійснення національних політичних стратегій або національних планів дій щодо протидії насильству стосовно жінок. Під час своїх моніторингових заходів GREVIO помітила, що координуючим органам часто не вистачає достатніх людських та фінансових ресурсів для стабільного провадження своєї діяльності.⁵¹ До того ж у національних стратегіях і планах дій часто бракує ясності в питаннях фінансування та ресурсів, що виділяються на реалізацію планованих заходів.⁵²

Національні координуючі органи в Іспанії, Урядова делегація з питань гендерно-зумовленого насильства та Державна обсерваторія з питань протидії насильству стосовно жінок, є перспективними прикладами органів, які мають повністю легітимізований статус і достатній виділений бюджет.⁵³ Так само Мальта створила Комісію з питань гендерно-зумовленого насильства та домашнього насильства, яка діє як повністю законний національний координуючий орган. GREVIO зазначила, що бюджетні права та кадровий склад національного координуючого органу помітно поліпшилися після набрання чинності Законом Мальти про протидію гендерно-зумовленому та домашньому насильству, метою якого було повне включення положень Стамбульської конвенції до національного законодавства.⁵⁴

---

51. Там само.

52. Там само, пункти 65–66.

53. Звіт GREVIO про базову оцінку Іспанії, пункт 51.

54. Звіт GREVIO про базову оцінку Мальти, пункт 41.

Розробка чіткого мандата для координуючих органів

Стамбульська конвенція прямо передбачає, що мандат координуючих органів повинен охоплювати всі форми насильства стосовно жінок і домашнього насильства, які входять до сфери її застосування. GREVIO вже зазначала, що у багатьох країнах мандат координуючих органів, відповідальних за імплементацію цієї політики, обмежується домашнім насильством, а іншим формам насильства стосовно жінок, таким як сексуальне насильство, примусові шлюби, сексуальні домагання, примусова стерилізація або примусовий аборт, приділяють мало або взагалі не приділяють уваги.⁵⁵

Іспанія є одним з помітних винятків, оскільки її національний орган, якому доручено координація та імплементація політики боротьби з насильством стосовно жінок (Урядова делегація з питань гендерно-зумовленого насильства), розширив свій мандат, який відтак поширився на всі форми насильства, що входять у сферу застосування Стамбульської конвенції.⁵⁶ Так само, попри невизначеність щодо своїх фінансових ресурсів, охоплює всі форми насильства стосовно жінок мандат Департаменту з питань гендерної рівності Міністерства охорони здоров'я та соціальних справ, який був призначений координуючим органом у Швеції.⁵⁷

Протягом усього процесу базової оцінки GREVIO наголошувала на додатковій цінності координуючої функції відповідних органів, пов'язаних з вищими адміністративними рівнями, для забезпечення пріоритетності політики та заходів протидії насильству стосовно жінок у політичній програмі на національному рівні.⁵⁸ Дійсно, попередні дослідження щодо виконання статті 10 показали, що координуючим органам необхідно надавати певний рівень авторитетної чи виконавчої влади, що даватиме їм змогу виконувати свої координуючі функції у відповідних секторах державного управління.⁵⁹ У цьому сенсі координуючі органи, які є технічними, адміністративними або політичними структурами з консультативною функцією і не мають виконавчої влади або зв'язків

---

55. Рада Європи (2022 р.), «Середньостроковий горизонтальний огляд звітів GREVIO про базову оцінку», пункти 57 та 95.

56. Звіт GREVIO про базову оцінку Іспанії, пункт 51.

57. Звіт GREVIO про базову оцінку Швеції, пункт 43.

58. Див., наприклад, звіт GREVIO про базову оцінку Чорногорії, пункт 46.

59. Рада Європи (2016 р.) «Виконання статті 10 Конвенції Ради Європи щодо запобігання та протидії насильству стосовно жінок і домашньому насильству — створення національних координуючих органів: аналітичний звіт про загальні виклики та досвід, отримані з діяльності органів, створених відповідно до різних міжнародних договорів з прав людини», Рада Європи, стор. 24.

на високих політичних рівнях, можуть бути погано підготовлені для виконання своїх повноважень.⁶⁰ Водночас GREVIO зазначила, що координуючі органи не повинні повністю залежати від політичних мандатів або діяти на *тимчасовій* основі. Так, у своїх звітах про базову оцінку GREVIO підкреслювала, що *тимчасові* міністерські робочі групи, урядові робочі групи, які залежать від політичних мандатів міністрів при владі, або органи, які залежать від затвердження національних планів дій, часто нездатні належно виконувати свої повноваження, оскільки їм бракує послідовності та сталості, необхідних для ефективного виконання їхньої координуючої ролі.⁶¹

Навчання та управління знаннями в координуючих органах та між ними

Навички, науково-технічні знання та перспективні методи боротьби з насильством стосовно жінок та домашнім насильством повинні зберігатися в координуючих органах, незалежно від плинності кадрів або змін в уряді. Так, координуючі органи мають створювати та підтримувати інституційну пам'ять та механізми навчання, щоб забезпечувалися послідовність і прогрес у розробці політики. З цією метою національні органи влади можуть розробляти зрозумілі керівні принципи функціонування своїх координуючих органів, а також звітності й обміну інформацією про свої досягнення. Такі керівні принципи можуть також включати інформацію про положення та цілі Стамбульської конвенції, відповідне законодавство країни та спеціалізовані послуги, що надаються постраждалим особам, інформацію про права постраждалих осіб та підхід, орієнтований на інтереси постраждалих, а також про важливість гендерно-орієнтованої політики. Також для забезпечення збереження відповідних компетенцій у координуючих органах з часом корисно слідкувати за тим, щоб їхні члени обиралися у відкритий та прозорий спосіб, щоб вони представляли всі відповідні зацікавлені сторони, в тому числі суспільство та неурядові громадські організації, що провадять діяльність у галузі прав жінок, і щоб мали підтвержений досвід та компетенцію з таких питань.

Для сприяння міжнародному взаємному навчанню та обміну знаннями щодо реагування на насильство стосовно жінок пунктом 3 статті 10 передбачено, що координуючі органи повинні мати можливість

---

60. Там само, див. також звіти GREVIO про базову оцінку Албанії, пункт 33; Франції, пункт 55; Польщі, пункти 47–48.

61. Рада Європи (2022 р.), «Середньостроковий горизонтальний огляд звітів GREVIO про базову оцінку», пункти 94–95.

безпосередньо здійснювати комунікацію та налагоджувати стосунки зі своїми колегами з інших сторін. Тут GREVIO зацікавлено відмітила, що між координуючими органами, створеними в німецькомовних державах-сторонах Конвенції, відбуваються технічні обміни.⁶² До того ж на рівні Ради Європи, форумом для обміну знаннями та взаємного навчання між органами, створеними відповідно до статті 10 Стамбульської конвенції, стала нарада координуючих органів, організована 15 листопада 2022 року у партнерстві з органами влади Фінляндії. Загалом у нараді взяла участь 21 держава в особі членів національних органів, які координують політику протидії насильству стосовно жінок. Ця зустріч координуючих органів сприяла зміцненню взаємодії та обміну знаннями між державними посадовими особами, які є основними суб'єктами, що беруть участь у розробці, імplementації, координації, моніторингу й оцінці політики протидії насильству стосовно жінок. Це дало їм змогу, на основі обговорень своєї національної практики та висновків GREVIO, визначити перспективні шляхи виконання статті 10 Стамбульської конвенції.

Методи роботи координуючих органів

Відповідно до статей 9 та 10 Стамбульської конвенції координуючий(-и) орган(-и) повинен(-ні) розвивати та підтримувати міжвідомчу координацію з усіма секторами державного управління, а також регулярне співробітництво з представниками суспільства, які активно борються з насильством стосовно жінок, особливо з профільними громадськими організаціями, що провадять діяльність щодо захисту прав жінок. Координуючі органи також мають забезпечувати, щоб імplementація всеосяжної політики щодо всіх форм насильства стосовно жінок ґрунтувалася на гендерному, орієнтованому на інтереси постраждалих осіб та інтерсекційному підході.

Сприяння міжвідомчої координації всіх секторах державного управління

Відповідно до статті 7 Стамбульської конвенції комплексна політика має здійснюватися на основі ефективного міжвідомчого співробітництва. У цьому контексті роль координуючих органів у підтримці міжвідомчого співробітництва має вирішальне значення. GREVIO схвально відмітила кроки, що були вжиті декількома урядами для сприяння ефективному міжвідомчому співробітництву. Наприклад, GREVIO схвально відгукнулася

---

62. Звіт GREVIO про базову оцінку Швейцарії, пункт 48.

про Румунію за створення належної основи для міжсекторального реагування. У Національному плані дій щодо реалізації національної стратегії протидії домашньому насильству чітко визначені ролі та обов'язки щодо реалізації стратегії. У ньому також визнається роль центральних та місцевих органів державного управління, що діють у всіх відповідних секторах та наділені конкретними обов'язками.⁶³

Для забезпечення сталого міжвідомчого співробітництва органам влади слід розробити протоколи міжвідомчого співробітництва та забезпечити регулярні наради та співпрацю з усіма зацікавленими сторонами. Протоколи та керівництва можуть надавати роз'яснення щодо відповідних ролей та компетенцій і сприяти знаходженню спільної мови та взаєморозуміння щодо питань, пов'язаних із запобіганням насильству стосовно жінок та домашньому насильству та боротьбою з цими явищами. У цьому контексті, хоч на момент базової оцінки GREVIO в Німеччині не було національного координуючого органу, між декількома федеральними землями здійснювалося міжвідомче співробітництво. Наприклад, у землях Баварія та Рейнланд-Пфальц було налагоджено офіційну міжвідомчу співпрацю у справах про домашнє насильство, а також робилися спроби повторити його в інших регіонах.⁶⁴

Налагодження сталої співпраці з неурядовими організаціями

У статтях 9 та 10 Стамбульської конвенції зазначається, що необхідно визнавати роль та залучати до розробки політики досвід відповідних представників суспільства, зокрема неурядових громадських організацій з питань захисту прав жінок. GREVIO підкреслила, що відповідні НУО та громадські діячі, які обізнані про становище жінок, що постраждали від насильства, включно з жінками, які ризикують зазнати інтерсекційної дискримінації, мають брати участь у заходах щодо міжвідомчої співпраці, в тому числі у роботі координуючих органів. Наприклад, у Словенії до складу призначеною національним координуючим органом міжвідомчої робочої групи, яка відповідає за координацію, імплементацію, моніторинг та оцінку політики й заходів запобігання та боротьби з усіма формами насильства стосовно жінок, входять декілька представників НУО.⁶⁵ У цьому контексті GREVIO зазначила, що співпраця між урядом та НУО має вирішальне значення для забезпечення врахування підходу,

---

63. Звіт GREVIO про базову оцінку Румунії, пункт 42.

64. Звіт GREVIO про базову оцінку Німеччини, пункти 33 та 130.

65. Звіт GREVIO про базову оцінку Словенії, пункт 54.

орієнтованого на інтереси постраждалих осіб, у розробці політики та законодавства.⁶⁶

Також у Норвегії Міністерство юстиції та громадської безпеки створило форум для співпраці з НУО, які займаються проблемами домашнього насильства.⁶⁷ Такий тип інституалізованої структури для діалогу з НУО гарантує, що така співпраця є повністю законною та сталою. У Румунії неурядові громадські організації також брали участь у роботі діючих національних механізмів співробітництва, таких як Міжвідомчий комітет з питань запобігання домашнього насильства та боротьби з ним і Національна комісія з питань гендерної рівності.⁶⁸ Тут НУО брали участь у розробці національного законодавства та національних стратегій протидії домашньому та сексуальному насильству. Національне агентство Румунії з питань рівних можливостей для жінок та чоловіків також підписало протоколи про співпрацю з декількома жіночими правозахисними НУО, які працюють з проблемами насильства стосовно жінок та гендерної рівності.

Огляд Швейцарії

У Швейцарії GREVIO схвально відмітила, що Федеральне відомство з питань гендерної рівності (FOGE), яке виступає координуючим органом у частині імплементації Стамбульської конвенції, регулярно співпрацює з НУО.⁶⁹ Дотого жоргани влади Швейцарії надали фінансову підтримку мережі Стамбульської конвенції, яка об'єднує близько ста неурядових організацій та служб, що спеціалізуються на боротьбі з насильством стосовно жінок та працюють з різними групами жінок, які зазнають насильства, включно з жінками з інвалідністю, жінками-мігрантками та біженками, а також лесбійками, бісексуалками, трансгендерними та інтерсексуальними (ЛБТІ) жінками. Ця мережа НУО також надає платформу для обміну досвідом між неурядовими організаціями та органами влади.⁷⁰ GREVIO схвально відмітила те, що між FOGE та НУО проводяться щорічні наради, а НУО беруть участь у стратегічному діалозі та підготовці національного плану дій.

66. Там само.

67. Звіт GREVIO про базову оцінку Норвегії, пункт 39.

68. Звіт GREVIO про базову оцінку Румунії, пункт 59.

69. Звіт GREVIO про базову оцінку Швейцарії, пункт 35.

70. Докладніше див. Bureau fédéral de l'égalité entre femmes et hommes, «Насильство», доступно за посиланням: www.ebg.admin.ch/ebg/fr/home.html.

Застосування гендерно-орієнтованого та інтерсекційного підходів у розробці політики

Стамбульська конвенція вимагає від сторін здійснювати гендерно-орієнтовану, орієнтовану на постраждалих та засновану на правах людини політику запобігання та протидії насильству стосовно жінок та домашньому насильству, забезпечуючи недопущення дискримінації під час здійснення цих заходів. Сторони зобов'язані забезпечувати застосування гендерної перспективи під час розробки заходів щодо імплементації Стамбульської конвенції та під час оцінки їх впливу. Тож оцінка впливу гендерного аспекту має проводитися на етапі планування будь-якого заходу, а також на етапі оцінки. Водночас сторони мають просувати та впроваджувати політику, яка забезпечує рівність між жінками та чоловіками й розширення прав та можливостей жінок. Тому під час виконання своїх чотирьох завдань координуючі органи мають враховувати гендерну перспективу. Застосування гендерно-орієнтованого підходу під час розробки заснованої на фактичних даних політики полягає в тому, щоб покладатися на дані, які відбивають гендерний характер насильства стосовно жінок і домашнього насильства, і залучати жіночі правозахисні НУО. У Швеції GREVIO позитивно відмітила, що всі напрямки розробки політики базуються на принципах гендерної рівності, а підготовлені державні службовці регулярно проводять оцінку впливу гендерного аспекту.⁷¹

Як зазначалося вище, пунктом 3 статті 4 Стамбульської конвенції передбачено, що заходи протидії насильству стосовно жінок мають вживатися без дискримінації за будь-якою ознакою. Це означає, що ці заходи повинні бути адаптовані до фактичних потреб жінок, які постраждали від насильства, а також жінок, які ризикують зазнати інтерсекційної дискримінації, зокрема, за ознакою статі, у зв'язку з інвалідністю, віком, належності до національної чи етнічної меншини або сексуальної орієнтації. Одним зі способів забезпечити застосування координуючими органами інтерсекційного підходу є забезпечення активної участі суб'єктів, обізнаних про конкретне становище цих жінок. Наприклад, на Мальті GREVIO схвально відмітила різнобічний (різносторонній) склад національного координуючого органу, Комісії з питань гендерно-зумовленого та домашнього насильства, до складу якої входять особа з інвалідністю, постраждала від насильства жінка, представник/ця НУО та представник/ця спільноти лесбійок, геїв,

---

71. Звіт GREVIO про базову оцінку Швеції, пункт 10.

бісексуалів та трансгендерів (ЛГБТ).⁷² Також сторони мають збирати дані та проводити дослідження про становище жінок, які зазнають інтерсекційної дискримінації, щоб обґрунтувати політику запобігання та протидії насильству стосовно жінок. Такий інтерсекційний підхід вимагає, щоб скоординована розробка заснованої на фактичних даних політики покладалася на надійні дезагреговані за статтю дані, а також на інші додаткові фактори, такі як вік, наявність інвалідності, сексуальна орієнтація або соціально-економічний статус постраждалої особи.

---

72. Звіт GREVIO про базову оцінку Мальти, пункт 41.

Висновок

Стамбульська конвенція містить докладний перелік дій та заходів щодо забезпечення належної розробки та реалізації комплексної політики і збору даних про насильство стосовно жінок та домашнє насильство. Щоб усі заходи здійснювались скоординовано та комплексно, у статті 10 міститься вимога до сторін призначити один або декілька офіційних органів для забезпечення координації, імплементації, моніторингу й оцінки комплексної політики. Стаття 10 має на меті забезпечити, щоб різні державні установи та громадські організації не діяли окремо одна від одної, оскільки це може призвести до прогалин в імплементації Конвенції.

Функції органів з координування та імплементації спрямовані на забезпечення того, щоб усі заходи вживалися спільними зусиллями всіх відповідних зацікавлених сторін. Завдання моніторингу передбачає документування того, як саме та наскільки ефективно здійснюються політика та заходи протидії насильству стосовно жінок, а завдання незалежної оцінки включає наукову оцінку конкретних заходів, щоб визначити, чи відповідають вони фактичним потребам жінок, які постраждали від насильства стосовно жінок за гендерною ознакою.

У межах своєї процедури базової оцінки GREVIO підкреслювала, що перспективна практика, яку прийняли більшість країн, які розглядалися, включає прийняття національних планів дій (стратегій) щодо запобігання та протидії насильству стосовно жінок, за підготовку яких відповідають координуючі органи. GREVIO також підкреслювала обмеження, які становить наявність лише одного органу, який відповідає за координування, імплементацію, моніторинг та оцінку заходів протидії насильству стосовно жінок. Дійсно, GREVIO зазначила додаткову цінність

відокремлення функції незалежної оцінки від функцій координуючих органів, що полягають у координації та імplementації. До того ж на координуючі органи, які створюються відповідно до статті 10, також покладається завдання координувати збір, аналіз та розповсюдження відповідних дезагрегованих даних про насильство стосовно жінок.

Для ефективного виконання своїх функцій координуючі органи повинні мати повністю законний (інституалізований) статус, чіткий мандат, у якому докладно описана їхня роль, і мати достатні людські та фінансові ресурси. До того ж важливу роль у підтримці оперативного функціонування цих координуючих органів, включно з міжвідомчим співробітництвом з усіма секторами уряду та громадянського суспільства, відіграють чіткі методи роботи. Також важливо забезпечувати, щоб політика та заходи протидії насильству стосовно жінок ґрунтувалися на гендерному, орієнтованому на інтереси постраждалих осіб та інтерсекційному підході.

Участь у міжнародному співробітництві, обмін перспективними практиками та вивчення досвіду інших країн можуть сприяти ефективному функціонуванню координуючих органів. Співпраця на регіональному та глобальному рівнях забезпечує обмін знаннями та прийняття ефективних стратегій. У статтях 9 та 10 Стамбульської конвенції визнається необхідність використання досвіду відповідних громадських організацій під час розробки політики, зокрема досвіду неурядових організацій, що провадять діяльність у галузі захисту прав жінок. GREVIO підкреслювала, що відповідні неурядові та громадські організації які мають практичні та глибокі знання про становище жінок, що постраждали від насильства, включно з жінками, які ризикують зазнати інтерсекційної дискримінації, мають брати участь у заходах щодо міжвідомчої співпраці, в тому числі у роботі координуючих органів. Створення координуючих органів з достатніми ресурсами та компетенцією має вирішальне значення для розробки та здійснення комплексних заходів реагування на насильство стосовно жінок, включно з домашнім насильством.

Контрольний перелік запитань

На основі наведеного дослідження, яке ґрунтується, зокрема, на висновках GREVIO, у цьому розділі представлено практичний контрольний перелік запитань щодо створення координуючих органів та забезпечення їх оперативного функціонування відповідно до статті 10 Стамбульської конвенції.

Створення спеціалізованих координуючих органів

---

1. Чи був(-ло) створений(-о) спеціальний орган або декілька органів, на які покладено функції координації та реалізації національної політики та заходів запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбі з цими явищами, відповідно до статті 10 Стамбульської конвенції?
2. Чи поширюється мандат координуючого(-их) органу чи органів на координування політики, спрямованої на боротьбу з усіма формами насильства стосовно жінок, які входять у сферу застосування Стамбульської конвенції?
3. Чи було надано координуючому(-им) органу чи органам чіткий мандат, який визначає їхні цілі, компетенцію та методи роботи, для забезпечення безперервності та сталості координування та здійснення політики протидії насильству стосовно жінок?
4. Чи наділений(-і) координуючий орган або органи певним рівнем виконавчої влади або має(-ють) зв'язки з високими адміністративними або політичними рівнями, що дозволяють їм виконувати свої координуючі функції у відповідних секторах державного управління? Чи поширюється мандат координуючого(-их) органу чи органів за межі просто консультативної ролі та чи включає повноваження щодо прийняття рішень?

5. Чи є гарантії, що координуючий(-и) орган(-и) не залежить(-ать) повністю від політичних мандатів та від тимчасових методів роботи?
6. Чи були виділені координуючому(-им) органу або органам спеціальні фінансові та людські ресурси? Чи проводилася оцінка ресурсів, які виділяються зараз координуючому(-им) органу або органам, щоб визначити, чи достатні вони для того, щоб дати йому/їм змогу виконувати свої функції з координування та імплементації? Чи є його/їх бюджет стабільним, раціональним та незалежним від затвердження національного плану дій чи іншого директивного документа?

Координування та впровадження заснованої на фактичних даних політики:

---

1. Чи враховує(-ють) координуючий(-и) орган або органи, що відповідає(-ють) за розробку та здійснення заснованої на фактичних даних політики протидії насильству стосовно жінок, надійні дезагреговані дані та оцінку впливу гендерного аспекту, які регулярно збираються та проводяться?
2. Чи здійснюється відкрита комунікація та співпраця між координуючим(-ими) органом чи органами та науково-дослідними інститутами, науковими колами, громадянським суспільством та іншими установами, які беруть участь у дослідженнях з питань насильства стосовно жінок, щоб забезпечити підхід, заснований на широкій участі, у розробці та здійсненні заснованої на фактичних доказах політики у цьому напрямку?
3. Чи застосовуються в політиці та заходах протидії насильству стосовно жінок, що координуються та імплементуються координуючим(-и) органом чи органами, гендерний, орієнтований на інтереси постраждалих осіб та інтерсекційний підхід?

Міжвідомчий підхід до координування та імплементації політики:

---

1. Чи розробив(-ли) координуючий(-и) орган або органи методи роботи для забезпечення міжвідомчого координування під час розробки політики протидії насильству стосовно жінок, в тому числі через залучення, консультування та співпрацю з міністерствами та державними відомствами з усіх відповідних секторів (наприклад,

правоохоронні органи, судова система, органи охорони здоров'я, соціального захисту, освіти, фінансів), а також громадські організації, особливо жіночі правозахисні НУО?

2. Чи відповідає(-ють) координуючий(-і) орган чи органи за розробку та виконання національних планів дій та стратегій боротьби з усіма формами насильства стосовно жінок? Чи передбачала підготовка цих національних планів дій чи стратегій участь усіх відповідних зацікавлених сторін, включно з усіма секторами уряду та громадськими організаціями?
3. Чи налагодив(-ли) координуючий(-і) орган чи органи співпрацю та консультації з громадськими організаціями, зокрема з жіночими правозахисними НУО, які надають постраждалим жінкам спеціалізовані послуги підтримки з урахуванням гендерних аспектів, проводять профілактичні заходи або працюють з жінками, які зазнають ризику інтерсекційної дискримінації, щоб забезпечити, що національна політика та заходи релевантно враховуватимуть реальні потреби всіх жінок, які постраждали від гендерно-зумовленого насильства?
4. Чи створив(-ли) координуючий(-і) орган або органи стійкі засоби співпраці з відповідними державними органами на регіональному або місцевому рівнях, щоб координувати ефективну політику протидії насильству стосовно жінок на всій території країни-сторони?

Моніторинг національної політики:

---

1. Чи покладено на координуючий(-і) орган або органи завдання з регулярного моніторингу того, «як і наскільки ефективно» політика та заходи боротьби з насильством стосовно жінок здійснюються на всіх відповідних рівнях державного управління?
2. Якщо так, чи отримали вони фінансові та людські ресурси для виконання цього завдання? Чи проводилася оцінка поточних ресурсів, виділених цим органам, щоб визначити, чи достатні вони для того, щоб дати їм змогу виконувати свої функції з моніторингу?
3. Чи здійснюється постійний моніторинг політики протидії насильству стосовно жінок, зокрема національних планів дій чи політичних стратегій, за допомогою конкретної політичної бази, яка встановлює конкретні показники та цілі?

4. Чи існує практика подання на розгляд звітів про хід імплементації політики та заходів запобігання та протидії насильству стосовно жінок, зокрема національних планів дій, національному парламенту та/або парламентам федеральних утворень?

Оцінка національної політики:

---

1. Чи уповноважений(-и) координуючий(-и) орган чи органи проводити регулярну наукову незалежну оцінку національних заходів та політики протидії насильству стосовно жінок на підставі надійних адміністративних та демографічних дезаггегованих даних?
2. Якщо так, чи здатний цей орган чи ці органи виконувати свою функцію оцінки самостійно?
3. Якщо так, чи було виділено цьому органу чи цим органам певні фінансові та людські ресурси? Чи проводилася оцінка поточних ресурсів, виділених цим органам, на предмет їх достатності для забезпечення їх змоги самостійно виконувати свої функції з оцінки?

Координування збору дезаггегованих даних

---

1. Чи наділений(-и) координуючий(-и) орган чи органи повноваженнями та ресурсами, необхідними для координація збору, аналізу та розповсюдження дезаггегованих даних у всіх відповідних секторах? Чи збираються та зберігаються дані у відповідних секторах уряду в узгодженим чином?

Ключові ресурси

Ресурси Ради Європи

Конвенція Ради Європи щодо запобігання та протидії насильству стосовно жінок і домашньому насильству (Стамбульська конвенція) та пояснювальна доповідь, *Серія договорів Ради Європи № 210*, підписана 11 травня 2011 року.

Загальна рекомендація GREVIO № 1 щодо цифрового виміру насильства стосовно жінок, прийнята 20 жовтня 2021 року.

Середньостроковий горизонтальний огляд звітів GREVIO про базову оцінку, у редакції 2022 року.

База даних HUDOC-GREVIO (включає звіти GREVIO про оцінку, надані урядами коментарі, рекомендації Комітету сторін та звіти GREVIO про виконану роботу).

Рада Європи, Забезпечення недискримінаційного вжиття заходів протидії насильству стосовно жінок і домашньому насильству: стаття 4, пункт 3 Стамбульської конвенції, *Збірка документів до Конвенції Ради Європи щодо запобігання та протидії насильству стосовно жінок і домашньому насильству, 2022 р.*

Рада Європи, Забезпечення збору та дослідження даних: стаття 11 Стамбульської конвенції, *Збірка документів до Конвенції Ради Європи щодо запобігання та протидії насильству стосовно жінок і домашньому насильству, 2016 р.*

Рада Європи, Виконання статті 10 Конвенції Ради Європи щодо запобігання та протидії насильству стосовно жінок і домашньому насильству — створення національних координуючих органів: аналітичний звіт про загальні виклики та досвід, отримані з діяльності органів, створених відповідно до різних міжнародних договорів з прав людини, 2016 р.

Рада Європи, Гендерно-орієнтоване бюджетне планування: практична реалізація. Довідник. Генеральний директорат з прав людини та юридичних справ, 2009 р.

Ресурси інших міжнародних організацій

Європейський інститут з питань гендерної рівності (ЄІГР), Оцінка впливу гендерного аспекту: інструментарій гендерного мейнстрімінгу, 2017 р.

Європейська комісія, Керівництво з оцінки впливу гендерного аспекту, 1998 р.

Перелік літератури

Дж. І. Андерсон (1974 р.). Розробка державної політики. Нью-Йорк: Голт, Райнгарт та Вінстон.

Berichterstattungsstelle geschlechtsspezifische Gewalt (2023) Bericht über die Datenlage zu geschlechtsspezifischer Gewalt gegen Frauen und häuslicher Gewalt in Deutschland, Німецький інститут з прав людини (DIMR), доступно за посиланням: www.institut-fuer-menschenrechte.de/.

Рада Європи. (2022 р.), Забезпечення недискримінаційного життя заходів протидії насильству стосовно жінок і домашньому насильству: стаття 4, пункт 3 Стамбульської конвенції, *Збірка документів до Конвенції Ради Європи щодо запобігання та протидії насильству стосовно жінок і домашньому насильству*: <https://edoc.coe.int/en/violence-against-women/11029-ensuring-the-non-discriminatory-implementation-of-measures-against-women-and-domestic-violence-article-4-paragraph-3-of-the-istanbul-convention.html>

Рада Європи. (2009 р.). *Гендерно-орієнтоване бюджетне планування: практична реалізація*. Довідник. Генеральний директорат з прав людини та юридичних справ, Рада Європи: <https://rm.coe.int/1680599885>

Європейська комісія. (1998), Керівництво щодо оцінки впливу гендерного аспекту, доступне за посиланням: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/91d046cb-7a57-4092-b5d3-e4fd68097bb2>.

Європейський інститут з питань гендерної рівності. (2017 р.), Оцінка впливу гендерного аспекту: інструментарій гендерного мейнстримінгу, доступно за посиланням: https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/gender-impact-assessment-gender-mainstreaming-toolkit?language_content_entity=en.

Європейське жіноче лобі. (2020 р.), На шляху до Європи, вільної від насильства чоловіків стосовно жінок та дівчат: рекомендації Європейського жіночого лобі щодо припинення насильства стосовно жінок та дівчат у Європі раз і назавжди, доступно за посиланням: <https://womenlobby.org/Towards-a-Europe-Free-from-Male-Violence-Against-Women-and-Girls-Marking-10>.

Bureau fédéral de l'égalité entre femmes et hommes, Violence, див. за посиланням: www.ebg.admin.ch/ebg/fr/home.html.

Уряд Іспанії (2022 р.) XIII Щорічний звіт Державної обсерваторії з питань протидії насильству стосовно жінок, стислий огляд, 2022 р., доступний за посиланням: <https://vio-lenciagenero.igualdad.gob.es>.

Міністерство фінансів Великобританії. (2011 р.) «Зелена книга»: оцінка в центральному уряді. Лондон: Державна канцелярія.

Г. Д. Лассвелл (1956). Процес прийняття рішень: сім категорій функціонального аналізу. Коледж-парк: Університет Меріленду.

Міжвідомча місія з питань захисту жінок від насильства та боротьби з торгівлею людьми (MIPROF), Лист від національної обсерваторії з питань насильства стосовно жінок, доступно за посиланням: <https://arretionslesviolences.gouv.fr/>.

Стаття 10. Координуючий орган

1. Сторони призначають або засновують один або більше офіційних органів, відповідальних за координацію, виконання, моніторинг та оцінку політики та заходів для запобігання всім формам насильства та для боротьби з усіма формами насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції. Ці органи координують збір даних, як зазначено в статті 11, аналізують і поширюють його результати.

2. Сторони забезпечують, щоб органи, що призначені чи засновані відповідно до цієї статті, отримували інформацію загального характеру про заходи, ужиті згідно з главою VIII.

3. Сторони забезпечують, щоб органи, призначені або засновані відповідно до цієї статті, мали можливість безпосередньо підтримувати зв'язок і зміцнювати відносини з відповідними органами в інших сторонах.

www.coe.int

Рада Європи — це провідна правозахисна організація континенту. До її складу входять 46 держав-учасниць, включаючи всіх членів Європейського Союзу. Усі держави-учасниці Ради Європи підписали Європейську конвенцію з прав людини — угоду щодо захисту прав людини, демократії та верховенства права. Європейський суд з прав людини контролює виконання Конвенції в державах-учасницях.

UKR

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE